

Комбіноване навчання дає змогу учасникам працювати з викладачами, а також отримувати допомогу від додаткових інтернет-ресурсів, перебуваючи за межами навчального закладу. Завдяки цьому вони також можуть скористатися можливістю комунікації зі своїми викладачами у месенджерах, отримувати поради та підтримку від групи.

Як і будь-яка інша стратегія навчання, змішане навчання також має позитивні (цілодобовий доступ до навчальних ресурсів, персоналізоване навчання і т. д.) та негативні (висока вартість обслуговування, технологічна залежність, обмеження в особистому спілкуванні) аспекти.

У сучасному світі освітнє та бізнес-середовище пропонують неперевершені можливості для навчальних програм, застосовуючи змішане навчання. Ця стратегія може бути застосована до будь-якої програми, яка дотримується цінностей традиційного навчання та містить дистанційні аспекти. Цей підхід є більш адаптивним та дієвим при організації освітнього процесу, особливо в умовах пандемії. Стратегія змішаного навчання породила багато навчальних платформ у всьому світі і зараз є однією із найбільш прийнятних.

Виходячи з цього як один з елементів стратегії змішаного навчання запропоновано технологію синергетичного поєднання діяльності на різних навчальних платформах у межах одного заняття (наприклад, 40 хвилин відео-конференції в Zoom та 40 хвилин роботи на платформі Moodle); розроблено рекомендації щодо практичного використання цієї технології.

І. В. Паламарчук, Т. М. Глушенко

ТЮТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Однією зі світових тенденцій сучасної освіти є зміцнення позиції тьютора як повноцінного учасника освітнього процесу. В рамках освітнього процесу індивідуалізація навчання передбачає орієнтацію викладачів і освітнього середовища в цілому на індивідуальні психологічні, когнітивні і фізіологічні особливості студентів. Студент набуває все більшої самостійності в організації своєї освітньої діяльності у закладах вищої освіти, а перед ЗВО стоїть завдання забезпечення управління його потенціалом.

У зв'язку з цим, а тим більше у складних умовах переходу вітчизняної системи вищої освіти на змішану форму навчання, тьюторство у ЗВО стає все більш затребуваним і таким, що відповідає світовим вимогам. У найширшому розумінні тьюторство визначається як «педагогічна позиція, пов'язана із системою освіти, яка організована спеціальним чином». Тому на сьогоднішній день позиція та розуміння тьютора не набагато змінилася. Тьютори працюють паралельно з професорсько-викладацьким складом університетів. Таким чином,

традиційне розуміння тьютора визначає його як наставника, що супроводжує і підтримує індивідуальну освітню траєкторію студента.

Сфери діяльності тьютора наймовірніше різні.

У ході супроводу дистанційного освітнього процесу тьютор повинен координувати хід навчання студентів, відстежувати результати, забезпечувати зворотний зв'язок від викладачів, здійснювати групові консультації, підтримувати мотивацію студентів до процесу навчання, будувати індивідуальні траєкторії навчання студентів. У рамках очного навчання до перелічених завдань додаються завдання, пов'язані більшою мірою з психологічною, а не організаційною підтримкою молодих людей, що навчаються. Тьютор повинен уміти виявляти потреби і цілі студентів; сприяти організації власної індивідуальної навчальної програми, що відповідає психологічним особливостям студентів; здійснювати консультування студентів у разі зміни цільових установок навчання; здійснювати допомогу у складних ситуаціях, сприяти розкриттю потенціалу студентів, здійснювати роботу з рефлексії освітнього процесу. Крім того, ряд дослідників бачать одним з основних завдань тьютора адаптацію студентів до навчання у закладах вищої освіти. Окремо виділяється цілий ряд завдань, які тьютор вирішує по відношенню до адаптації іноземних студентів.

Тьютор повинен володіти організаційними навичками роботи, системним і стратегічним мисленням, психологічною підготовкою, завдяки чому він може «побачити» специфіку індивідуальних психологічних особливостей того чи іншого студента, а також широкими знаннями в галузі наукової спеціальності, які дозволяють оцінити можливості і здібності в засвоєнні освітньої програми.

У спробах визначення основних функцій тьютора у ЗВО ряд вчених класифікують їх виходячи з основних напрямків роботи. По-перше, тьютор-стажист, яким найчастіше є студент старших курсів, основним завданням якого є допомога першокурсникам та студентам молодших курсів адаптуватися до процесу навчання, залучає їх у позанавчальну діяльність, здійснює допомогу в освоєнні університетського простору. По-друге, виділяють академічного тьютора, яким, як правило, є магістр. Робота академічного тьютора спрямована в першу чергу на розробку і реалізацію індивідуального навчального плану. Третью позицією, яку виділяють науковці, є тьютор-наставник, перед яким стоїть завдання повного супроводу студентів, допомога у формуванні особистих і професійних компетенцій, розкритті особистісного потенціалу.

Однак якщо звернутися до розгляду реалізації тьюторства в практиці закладів вищої освіти, то можна виявити, що далеко не завжди тьютором виступає дипломований фахівець.

На практиці, найчастіше, завдання тьютора сильно спрощені, а діяльність тьютора може бути відображено у декількох напрямках. Основною метою тьюторства може бути надання допомоги студентам у

вивченні різних предметів з метою підвищення успішності, і, в цьому випадку, тьюторами стають більш «сильні» в конкретних дисциплінах студенти. Тьютори старших курсів ставлять своїм завданням на власному досвіді правильно вибирати найцікавіші заходи в рамках «кар'єрних траєкторій». Також під тьютором розуміють науковця, який персонально керує дослідницькою роботою студентів.

Таким чином, на сьогодні в системі вищої освіти немає єдиного розуміння поняття тьюторства. Виявляється розбіжність у розумінні тьюторства в рамках наукових теорій і практичною реалізацією діяльності тьюторів у ЗВО. Однак, безсумнівно, тьюторська діяльність є вкрай актуальною та важливою в сучасних умовах трансформації вищої освіти. Сучасне розуміння далеко виводить тьютора за рамки існуючої практичної діяльності, яка фактично ототожнює тьютора з репетитором, науковим керівником або куратором курсу.

Таким чином, тьюторство у системі вищої освіти – це важлива складова ефективної реалізації цілей освітніх стандартів нового покоління, формування компетентних фахівців, що усвідомлено обирають сферу професійної діяльності, оскільки тьюторство – це культура роботи з майбутнім.

О. В. Семенцова

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

Умови сьогодення ставлять перед закладами освіти всіх рівнів нові завдання та вимагають пошуку нових прогресивних форм і методів навчання. Актуалізуються питання щодо посилення методичного забезпечення дисциплін, упровадження електронних книг, очних та онлайн-курсів, мобільного навчання, дуальної освіти та виїзних навчальних занять, індивідуальної роботи над проектами, навчальних ігор, симуляцій тощо. Ці виклики здатен вирішити формат змішаного навчання, що саме і передбачає різні варіанти поєднання методів електронного і очного навчання, а також самонавчання.

Останнім часом кожен ЗВО прагнув запровадити такі технології в освітній процес, а в умовах поширення світової пандемії всі заклади освіти України були вимушені перейти на дистанційну форму навчання.

Доцільно зазначити, що важливим аспектом при впровадженні змішаних форм навчання є розуміння обома сторонами освітнього процесу, що його дистанційна форма – це не завдання «на канікули».

Досвід тимчасового впровадження дистанційної форми навчання як основної, дає змогу виокремити певні особливості.

По-перше, здобувачі вищої освіти, що навчаються заочно, показали кращу адаптацію до змішаної форми навчання. Передумовою цьому є те,